

OKRUHY OTÁZOK NA ŠTÁTNE SKÚŠKY

V AKADEMICKOM ROKU 2024/2025
bakalárske štúdium – Verejná správa

Ekonómia a manažment – 1. blok

1. Predmet ekonómie a jej metodológia. Tri základné otázky v ekonomike – čo vyrábať, ako vyrábať a pre koho vyrábať. Základné ekonomické zákony a ich charakter.
2. Trhový mechanizmus a jeho fungovanie (proces utvárania dopytu, ponuky a utváranie ceny). Prípady trhovej nerovnováhy a nedostatky a nedokonalosti trhu.
3. Správanie spotrebiteľov na trhu statkov a služieb a utváranie dopytu. Prístupy k rovnováhe spotrebiteľa - kardinálny a ordinalistický. Rovnováha firmy v podmienkach dokonalej a nedokonalej konkurencie.
4. Kolobeh v makroekonómii a meranie výkonnosti ekonomiky – tok produktov a tok dôchodkov. Produkčná, výdavková a dôchodková metóda merania makroekonomických výsledkov. Makroekonomické veličiny – HDP a HNP, CDP a CNP, ND, NEW, HDI.
5. Nezamestnanosť - jej meranie a formy. Dobrovoľná a nedobrovoľná nezamestnanosť. Prirodzená miera nezamestnanosti. Sociálne a ekonomické dôsledky nezamestnanosti.
6. Podstata, formy členenie inflácie z rôznych hľadísk. Meranie a vykazovanie inflácie, inflácia, deflácia a dezinflácia. Cenové indexy a meranie inflácie v Európskej únii.
7. Peniaze, peňažná zásoba, peňažné agregáty a ich štruktúra. Rovnováha a nerovnováha na trhu peňazí. Príčiny nerovnováhy a jej dôsledky pre ekonomiku.
8. Charakteristika, podstata a význam pojmu manažment, jeho historický vývoj, kľúčové funkcie a súčasné trendy. Manažment ako praktická činnosť, interdisciplinárna oblasť a veda s teoretickými a aplikovanými aspektami.
9. Základné systémy manažmentu vo svete a príčiny ich existencie. Prínosy vedeckých škôl do rozvoja manažmentu (klasická škola, behaviorálna, kvantitatívna, systémová, ...).
10. Systémový prístup k manažmentu. Organizácia ako jednota riadiaceho a riadeného systému. Obsah procesu manažmentu ako komplexného systému (ako symbióza čiastkových charakteristík). Význam regulačných systémov v riadiacich procesoch.
11. Úloha rozhodovania v manažmente. Druhy rozhodovacích procesov a ich dôsledky. Časový priebeh rozhodovania. Metódy rozhodovania a ich použitie.
12. Charakteristika úlohy a obsahu plánovania ako východiskovej manažérskej funkcie. Druhy plánovania. Fázy strategického manažmentu. Druhy stratégií na úrovni organizácie. Strategické prístupy manažmentu v rozhodovacích procesoch.
13. Organizačná štruktúra podľa druhov útvarov a ich vzťahov. Tradičné a cieľovo- programové organizačné štruktúry. Úloha tímov v riadení.
14. Podstata a obsah vedenia ľudí a úloha motivácie. Štýly vedenia ľudí. Úloha a druhy komunikácie v činnosti manažérov. Teórie motivácie.

15. Základy marketingu a marketingové prostredie. Definujete marketing a hlavné funkcie. Faktory marketingového prostredia a vplyv na podnik. Rozdiel medzi makroprostredím a mikroprostredím v marketingu.
16. Postavenie marketingu v podniku. Podstata a prvky marketingovej koncepcie (potreby, želania, dopyt, produkt, transakcia, výmena, trh).
17. Marketingový výskum a analýza trhu. Podstata a kritériá segmentácie trhu (merateľnosť, dostatočná početnosť, prístupnosť, vhodnosť, akcieschopnosť). Výber cieľových zákazníkov trhu, výber cieľového trhu (targeting) a trhové umiestňovanie (positioning).
18. Význam marketingového mixu a jeho súčastí (4P) v marketingu. Porovnanie marketingového mixu v marketingu služieb (7P) so základným marketingovým mixom (4P).
19. Analyzovanie nákupného správania na trhu spotrebných produktov. Faktory ovplyvňujúce spotrebiteľské správanie. Proces rozhodovania o nákupe.
20. Význam marketingu v strategickom plánovaní. Marketingová stratégia ako súčasť funkčných stratégií.
21. Ciele a nástroje hospodárskej politiky. Nositelia hospodárskej politiky. Inštitucionálny rámec hospodárskej politiky.
22. Príčiny realizácie hospodárskej politiky a jej úloha v spoločnosti. Ponukovo a dopytovo orientovaná hospodárska politika.
23. Teoretické typy hospodárskej politiky (keynesovský, neokeynesovský a neokonzervatívny). Liberálna a intervencionistická hospodárska politika.
24. Charakteristika (vymedzenie podstaty) a úloha fiškálnej, menovej a vonkajšej hospodárskej politiky, ich ciele a nástroje.
25. Sociálne zabezpečenie – jeho vymedzenie a typológia (liberálno-reziduálny, konzervatívno-korporativistický, sociálno-demokratický). Systém a podsystémy sociálneho zabezpečenia v SR a ich charakteristika. Koordinácia sociálneho zabezpečenia.

OKRUHY OTÁZOK NA ŠTÁTNE SKÚŠKY

V AKADEMICKOM ROKU 2024/2025
bakalárske štúdium – Verejná správa

Verejná správa – 2. blok

1. Verejná moc, štátna moc a verejná správa. Spoločnosť a záujmy. Teória delby statnej moci a verejná správa. Subjekty, objekty a ciele verejnej správy. Štát a spoločnosť. Občianska spoločnosť.
2. Vznik a vývoj verejnej správy v staroveku, stredoveku a novoveku vo svete a na Slovensku. Charakterizujte administratívny štát a New public management. Príčiny a základné stratégie reforiem verejnej správy, proces reforiem a komunálna reforma. Etapy reforiem verejnej správy na Slovensku.
3. Charakterizujte organizáciu, štruktúru a organizačnú štruktúru vo verejnej správe. Technicko-organizačné princípy organizačnej výstavby, vysvetlite rozdiel medzi volebným a vymenovacím princípom verejnej správy a modely usporiadania vzťahov medzi štátnou správou a samosprávou.
4. Postavenie štátnej správy v systéme verejnej správy na Slovensku. Charakteristické črty štátnej správy a subjekty štátnej správy. Systém organov štátnej správy v Slovenskej republike.
5. Postavenie samosprávy a verejno-právnych inštitúcií (korporácií, ustanovizni) v systéme verejnej správy, charakteristické črty štátnej správy a samosprávy a subjekty štátnej správy, samosprávy a Charty Rady Európy pre miestnu a regionálnu samosprávu a ich aplikácia v podmienkach Slovenska.
6. Decentralizácia verejnej správy, podstata, príčiny a základné formy. Popíšte rozdiely medzi politickou, administratívnou, územnou a fiškálnou decentralizáciou, charakterizujte silné a slabé stránky decentralizácie a vzťah decentralizácie k veľkosti obcí. Podstata a formy konsolidácie sídelnej štruktúry.
7. Ciele, základné črty funkcie a druhy kontroly vo verejnej správe. Postavenie a úlohy Najvyššieho kontrolného úradu SR, kontrolór obce a VÚC, verejný ochranca práv. Ľudské zdroje ich charakteristika, funkcie a úrovne riadenia, druhy zamestnaneckých vzťahov, charakteristika etického kódexu a korupcie (vo verejnej správe).
8. Miesto, ciele, princípy, funkcie, nástroje a subjekty v sociálnej politike. Štát v sociálnej politike. Vzťah sociálnej a hospodárskej politiky. Charakteristika všeobecnej globálnej, sektorovej a prierezovej sociálnej politiky. Základné modely sociálnej politiky.
9. Sociálne nerovnosti – jej typy. Vymedzenie, koncepty a modely chudoby, sociálne vylúčenie. Meranie chudoby a sociálneho vylúčenia. Životné minimum – jeho funkcie, metódy jeho určenia, životné minimum v sociálnej politike v SR. Kvalita života a sociálna kvalita.

10. Európska sociálna politika a jej vymedzenie (ciele, oblasti, typy a nástroje). Kompetencie EÚ v sociálnej oblasti a komunitárna sociálna intervencia. Otvorená metóda koordinácie a jej súčasné charakteristiky. Európsky sociálny dialóg a jeho formy.
11. Zdravotná politika – typológia zdravotných systémov, zdravie a jeho význam. Štát a vládna regulácia. Subjekty v rezorte zdravotníctva. Verejné zdravotníctvo. Poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Zdravotné poistenie. Lieková politika. Sociálna a dlhodobá starostlivosť.
12. Vzdelávacia politika – koncepcia, nástroje a kritériá. Ekonomický prístup ku vzdelávaniu - teória investície do ľudského kapitálu. Vzdelávací systém ako odvetvie sociálnej infraštruktúry. Financovanie regionálneho školstva a vysokého školstva. Celoživotné vzdelávanie. Európska vzdelávacia politika.
13. Sociálna ochrana – vymedzenie, ciele, funkcie, typy rizík a dôsledky. Vývoj inštitucionalizácie sociálnych rizík v Európe. Zdroje financovania a základné koncepcie sociálnej ochrany. Európsky integrovaný systém štatistík sociálnej ochrany ESSPROS (význam, druhy dávok). Európsky pilier sociálnych práv.
14. Verejný sektor ako špecifická súčasť trhovej ekonomiky (riešenie základných ekonomických otázok). Štát ako prvotný predpoklad existencie verejného sektora, úloha štátu v historickom kontexte. Dôvody a argumenty štátnych zásahov v ekonomike (makroekonomické, mikroekonomické, mimoekonomické).
15. Verejné statky a verejné služby - ich vymedzenie a kritériá členenia (ekonomické, inštitucionálne, spôsob financovania, rozsah vplyvu štátu na produkciu a spotrebu verejných statkov). Vlastnosti čistých verejných statkov, zmiešaných a súkromných. Verejné služby ako ekonomická kategória, ich vlastnosti, klasifikácia a subjekty produkujúce služby.
16. Odvetvia zabezpečujúce čisté verejné statky – charakteristika a subjekty v odvetviach. Všeobecné verejné služby. Obrana. Verejný poriadok a bezpečnosť (orgány ochrany práva, policajné služby, justícia, ostatné subjekty v priestore verejného poriadku a bezpečnosti).
17. Sieťové odvetvia a odvetvia technickej infraštruktúry – charakteristika, regulácia zo strany štátu, subjekty v odvetviach. Energetika – elektroenergetika, plynárenstvo. Verejná osobná doprava. Pošta a poštové služby. Odpadové hospodárstvo. Bývanie a občianska vybavenosť.
18. Odvetvia sociálnej infraštruktúry – charakteristika a subjekty v odvetviach, politika a podpora štátu. Veda a technika. Rekreačia, šport a telesná kultúra. Kultúra a kultúrne statky. Sociálne služby (skupiny sociálnych služieb, financovanie, úlohy a kompetencie samosprávy).
19. Štát - mocenský a riadiaci systém v spoločnosti. Koncepcie vzniku štátu. Štátna moc, suverenita, územie a obyvateľstvo ako znaky štátu. Vnútorne a vonkajšie funkcie štátu. Štruktúra štátov. Štátne orgány ako držitelia a vykonávatelia moci. Demokracia a jej princípy. Voľby, referendum a petičné právo.
20. Právo v spoločnosti – znaky, funkcie práva a usporiadanie práva do právnych odvetví. Právo verejné a súkromné, hmotné a procesné. Pramene práva (materiálne a formálne). Právne vzťahy ako spoločenské vzťahy regulované právnymi normami. Vznik právnych vzťahov (existencia právnych noriem, právne skutočnosti) a subjekty (fyzické osoby, právnické osoby, štát). Právna spôsobilosť účastníkov právnych vzťahov, jej vznik a obsah.

21. Subjektívne a objektívne právne skutočností. Právne úkony ako prejavy vôle a ich druhy a obsahové a formálne náležitosti. Čas a jeho plynutie ako objektívna právna skutočnosť (lehota - časový úsek na uplatnenie práva a druhy lehôt).
22. Právne normy a tvorba práva (legislatíva – tvorba práva, štádiá legislatívneho procesu, orgány tvorby práva. Právna norma ako všeobecne záväzné pravidlo správania sa uvedené v osobitnej forme a vynúiteľné štátnou mocou. Pôsobnosť, platnosť a účinnosť právnych noriem.
23. Realizácia a aplikácia práva. Normatívne a individuálne právne akty. Rozhodnutie ako individuálny právny akt a jeho náležitosti. Právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia. Riadne a mimoriadne opravné prostriedky (odvolanie, rozklad, obnova konania, preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania).
24. Vymedzte základné pravidlá fungovania politického systému SR na základe charakteristiky a popisu používania štátnej moci na exekutívnej, legislatívnej a súdnej úrovni. Definujte základné práva občanov SR a porovnajte prvky slovenského politického systému s Českou republikou a v Maďarskom.
25. Porovnajte rôzne typy volebných systémov vo vybraných krajinách (ich pozitíva a negatíva). Charakterizujte volebné procesy na rôznych úrovniach v SR pri voľbe poslancov Národnej rady SR, Európskeho parlamentu, prezidenta SR a poslancov miestnych, mestských a krajských zastupiteľstiev, starostov, primátorov a predsedov VÚC.